

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL K. J. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE GROUP“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. balandžio 24 d. Nr. 242-168
Vilnius

Lietuvos bankas gavo K. J. kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2018 m. spalio 26 d. įvyko eismo įvykis, per kurį susidūrus trims automobiliams buvo apgadintas pareiškėjui priklausantis automobilis „Dodge Grand Caravan“, valst. Nr. (*duomenys neskelbiami*). Pareiškėjas kreipėsi į draudiką, apdraudusį eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, prašydamas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui padarytą žalą. Pareiškėjas kreipdamasis į draudiką nurodė, kad už transporto priemonės sugadinimus pageidautų draudimo išmoką gauti pinigais. Draudikas gautą pranešimą užregistravo duomenų sistemoje ir pradėjo administruoti žalos bylą Nr. (*duomenys neskelbiami*). Draudiko ekspertas, gavęs apgadintos transporto priemonės dokumentus ir sugadinimų nuotraukas, įvertino transporto priemonės „Dodge Grand Caravan“ sugadinimus ir informavo pareiškėją, kad automobilio remontas kainuos 910,11 Eur.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko apskaičiuotomis transporto priemonės remonto išlaidomis, todėl kreipėsi į nepriklausomą turto vertintoją E. L., prašydamas parengti transporto priemonės „Dodge Grand Caravan“ vertinimo ataskaitą. 2018 m. lapkričio 19 d. draudikui pateiktoje E. L. parengtoje Kelių transporto priemonės vertinimo ataskaitoje Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Vertinimo ataskaita) nurodyta, kad automobilio remonto kaina yra 2 654,25 Eur (be PVM).

Gavęs Vertinimo ataskaitą, draudikas kreipėsi į tris remonto įmones: UAB „Autobroliai“, UAB „Dažyti verta“ ir UAB „Autovisatos servisas“, kad būtų apskaičiuota transporto priemonės „Dodge Grand Caravan“ remonto kaina. UAB „Autobroliai“ sudarytoje automobilio „Dodge Grand Caravan“ remonto sąmatoje nurodyta, kad remontas kainuos 1 570,59 Eur (be PVM), UAB „Dažyti verta“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje buvo nurodytos 2 133,44 Eur (be PVM) automobilio remonto išlaidos, o UAB „Autovisatos servisas“ sudarytoje automobilio remonto sąmatoje nurodyta, kad automobilį galima suremontuoti už 1 279,40 Eur (be PVM).

Draudikas pareiškėją raštu informavo, kad buvo priimtas sprendimas pareiškėjui išmokėti 1 661,14 Eur draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio padarytą žalą. Kadangi draudikui nebuvo pateikta dokumentų, patvirtinančių faktinę transporto priemonės remonto kainą, o įvardytos remonto įmonės nustatė remonto kainą pagal savo įkainius ir pateikė pasiūlymus suremontuoti transporto priemonę, draudikas draudimo išmoką apskaičiavo pagal pateiktą trijų remonto įmonių pasiūlytos kainos vidurkį. Draudikas taip pat akcentavo ir tai, kad draudimo išmoka gali būti perskaičiuota, jei, remontuojant transporto priemonę, bus pastebėta papildomų defektų.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko apskaičiuota draudimo išmoka, todėl kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Vertinimo ataskaitą, ir atlyginti nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidas. Pareiškėjo teigimu, draudikas negali apskaičiuoti draudimo išmokos pagal draudiko pateiktas remonto sąmatas, nes remonto įmonės neįsipareigojo transporto priemonę atkurti į iki eismo įvykio buvusią būklę už sąmatoje nurodytą kainą, o tik pateikė preliminarų pasiūlymą dėl transporto

priemonės remonto. Dėl šios priežasties, pareiškėjo nuomone, nėra teisinio pagrindo remonto įmonės sudarytos sąmatos laikyti objektyviomis turto atkūrimo išlaidomis. Pareiškėjas nurodo, kad remonto įmonės, pateikusios pasiūlymus dėl pareiškėjo transporto priemonės remonto, sąmatas sudarė netinkamai. Pareiškėjo nuomone, draudikas, būdamas atsakingas už teisingą nuostolio nustatymą ir tinkamą sutarties vykdymą, privalėjo įvertinti sąmatų turinį ir nuostolį apskaičiuoti laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintos Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 15 punkte įtvirtintos tvarkos.

Pareiškėjas taip pat nurodo, kad į UAB „Autovisatos servisas“ sąmatą nėra įtrauktos galinio buferio antdėklo ir galinio dangčio užrašų keitimo išlaidos. Pareiškėjo teigimu, atliekant remontą reikės perdažyti galinį dangtį, todėl minėti užrašai vis tiek turės būti pakeisti. Pareiškėjo nuomone, vadovaujantis Transporto priemonių techninio aptarnavimo ir remonto paslaugų teikimo tvarkos aprašu, remontas turi būti atliekamas laikantis gamintojo nustatytos remonto technologijos, o ne konkrečiam autoservisui būdingos metodikos, todėl galinio buferio antdėklo ir galinio dangčio užrašų keitimo išlaidos privalo būti įtrauktos į remonto sąmatą.

Taip pat pareiškėjas nurodo ir tai, kad visos trys remonto įmonės numatė sukabinimo įtaisą keisti naudotu, nors transporto priemonės sukabinimo įtaisui keliami ypatingi saugumo reikalavimai. Pareiškėjo teigimu, vadovaujantis teisės aktų reikalavimais, elementai, kurie tiesiogiai susiję su eismo saugumu, turi būti keičiami naujais. Pareiškėjo teigimu, UAB „Autobroliai“ sukabinimo įtaisą numatė keisti nejudraus modelio sukabinimo įtaisą. Pareiškėjas teigia, kad jo transporto priemonėje buvo sumontuotas sukabinimo įtaisas su nuimama galvute, todėl akivaizdu, kad remonto sąmatoje yra nurodytos ne tokios modifikacijos dalys, kokios buvo sugadintos per eismo įvykį, o tai suponuoja išvadą, kad transporto priemonės vertė nebūtų atkurta iki eismo įvykio buvusią padėtį. Pareiškėjas nurodo, kad draudikas, būdamas atsakingas už teisingą atkūrimo išlaidų skaičiavimą, turėjo įvertinti šią aplinkybę ir nesivadovauti neteisingai sudaryta remonto sąmata.

Be to, pareiškėjas pažymi ir tai, kad nagrinėjamu atveju turi būti taikomi UAB „Audatex Baltics“ apskaičiuoti vidutiniai darbų įkainiai, nes jie atitinka Taisyklių nuostatas. Pareiškėjo teigimu, Taisyklės detalizuoja Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (toliau – CK) įtvirtintus sutarčių vykdymo principus ir vienareikšmiškai įtvirtina vidutinių darbų įkainių skaičiavimo taisyklę. Pareiškėjo nuomone, atlygindamas žalą pagal transporto priemonių valdytojų privalomojo draudimo sutartį, draudikas privalo vadovautis Taisyklių 15 punktu ir atkūrimo darbams taikyti vidutinį darbų įkainį, apskaičiuotą ne pagal iš trijų remonto įmonių pasiūlymus išvestą vidurkį, o pagal UAB „Audatex Baltics“ atliktą tyrimą.

Pareiškėjo teigimu, remonto įmonių sąmatose remonto numatyta atlikti naudotomis dalimis, tačiau nėra pateiktos informacijos apie keičiamų dalių kokybę, jų tinkamumą pakartotiniam naudojimui ir pan. Pareiškėjas teigia, kad, jeigu bus skaičiuojamos didesnio nei sugadintos transporto priemonės dalių nusidėvėjimo atkūrimo išlaidos, pareiškėjo transporto priemonė nebus visiškai atkurta į iki eismo įvykio buvusią padėtį. Pareiškėjas nurodo, kad pateiktose remonto sąmatose keistinių dalių kainos smarkiai skiriasi: galinio buferio kaina UAB „Autobroliai“ sudarytoje remonto sąmatoje – 250 Eur, UAB „Dažyti verta“ – 450 Eur, o UAB „Autovisatos servisas“ – 150 Eur. Tai, pareiškėjo nuomone, kelia abejonių, ar identiškų metų naudotos dalies kaina rinkoje gali taip akivaizdžiai skirtis.

Taigi, atsižvelgdamas į kreipimesi išdėstytas nuostatas, pareiškėjas nurodo, kad remonto įmonių sąmatos savo turiniu yra ydingos, todėl neatitinka Taisyklėse įtvirtintos būtinų remonto išlaidų apskaičiavimo tvarkos. Pareiškėjo teigimu, sudarytos remonto sąmatos yra tik preliminarūs trijų remonto įmonių pasiūlymai dėl galimo transporto priemonės remonto. Pareiškėjas pažymi, kad teisės aktai nesuteikia draudikui teisės nuostolį apskaičiuoti vadovaujantis preliminariais pasiūlymais, o įtvirtina aiškią ir vienareikšmišką nuostolio apskaičiavimo tvarką.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė, kad Taisyklių 15 punkte yra nustatyta, kad draudimo išmoka gali būti apskaičiuojama pagal nukentėjusio trečiojo asmens realiai patirtas dėl eismo įvykio sugadintos transporto priemonės remonto išlaidas arba „teoriniu skaičiavimų būdu“. Draudiko teigimu, kai nukentėjęs trečiasis asmuo automobilio neremontuoja, draudimo išmoka apskaičiuojama įvertinus būtinas automobilio remonto išlaidas be PVM. Taisyklėse nustatyta, kad būtinos automobilio remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Taisyklių 13 punkte nustatyta, kad draudikas turi teisę nustatyti nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonei padarytos žalos dydį, vadovaudamasis įmonių, turinčių teisę remontuoti sugadintą turta, pateiktais turto remonto išlaidų skaičiavimais. Draudikas teigė, kad, vadovaudamasis Taisyklių 13 punkto nuostatomis, kreipėsi į tris rinkoje veikiančias automobilių remonto įmones, kad būtų pateikti transporto priemonės „Dodge Grand Caravan“ remonto išlaidų skaičiavimai pagal tų remonto įmonių nustatytus darbų ir detalių įkainius. Draudiko teigimu, remiantis Taisyklių 15 punkto nuostatomis, buvo apskaičiuota 1 661,14 Eur vidutinė automobilio „Dodge Grand Caravan“ remonto kaina, t. y. buvo priimtas sprendimas draudimo išmoką apskaičiuoti pagal trijų remonto įmonių pasiūlytos kainos vidurkį.

Draudikas mano, kad pareiškėjo pateikta Vertinimo ataskaita realiai patirtų išlaidų nepagrindžia, todėl laikytina, jog tai, kad nuostolis turi būti apskaičiuotas būtent pagal Vertinimo ataskaitą, šiuo atveju nėra įrodyta. Draudikas apskaičiuotą draudimo išmokos dydį grindžia oficialiai Lietuvoje veikiančių ir nemažą darbo patirtį turinčių remonto įmonių sudarytomis sąmatomis, o tai atitinka teisės aktų nuostatas, kad draudikas yra įpareigotas atlyginti būtinąsias nukentėjusio asmens išlaidas, apskaičiuotas pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius.

Draudikas sprendimą nesivadovauti Vertinimo ataskaita grindžia ir tuo, kad objektyvus žalos dydžio vertinimas yra galimas tik tuomet, jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo, t. y. apgadinto automobilio savininkas, yra suinteresuotas atlikti transporto priemonės remontą, o ne kompensaciją už padarytus apgadinimus gauti pinigais. Nukentėjusiam trečiajam asmeniui nepatiriant papildomų išlaidų, susijusių su žalos vertinimu, atlyginama su remonto paslaugas suteikiančia įmone suderinus remonto darbų sąmatą pagal išrašytą faktiškai atliktus remonto darbus patvirtinančią PVM sąskaitą faktūrą. Būtent dėl šios priežasties draudikas gali pagrįstai teigti, kad apskaičiuota draudimo išmoka yra pakankama nuostoliams, patirtiems dėl transporto priemonės apgadinimo, kompensuoti, o nepriklausomo vertintojo ataskaitoje nurodytas nuostolio dydis yra hipotetinis, nepagrįstas dokumentais, patvirtinančiais, kad transporto priemonės remonto sąnaudos yra būtent tokios, kokios nurodytos pateiktoje ataskaitoje.

Draudiko manymu, pareiškėjo argumentai, kad autoservisų remonto sąmatos yra netinkamos ir draudikas pagal jas neturėjo teisės apskaičiuoti draudimo išmokos, yra nepagrįsti. Draudikas paaiškino, kad galinio buferio antdėklo ir galinio dangčio užrašų keitimo išlaidos nebuvo įtrauktos į UAB „Autovisatos servisas“ sąmatą, nes tada, kai remontui naudojamos naudotos detalės, jomis prekiaujančios įmonės tų detalių neardo, o parduoda visos komplektacijos, t. y. buferis su apdailomis, dangtis su gamintojo modelio logotipais. Draudiko nuomone, tai yra dėl to, kad naudotų dalių pardavėjams dėl itin mažo poreikio tokias dalis tampa sunku parduoti, o ir nuimti nuo didesnės dalies tokias detales, kaip apdailos, užrašai, ne visiems pavyksta. Draudikas akcentuoja, kad kiekvienas autoservisas pats rūpinasi detalių paieška, įsigydamas įvertina jų būklę, kainą ir pan. Būtent dėl šios priežasties, draudiko nuomone, priimant sprendimą dėl mokėtinos draudimo išmokos, į šį faktą nebuvo atsižvelgta, nes remonto įmonės pačios priima sprendimą, už kokią kainą ir kokią metodą taikydamos sutinka suremontuoti apgadintą transporto priemonę.

Draudiko teigimu, nepagrįstas yra pareiškėjo teiginys ir dėl būtinybės sukabinimo įtaisą pakeisti nauju, o ne naudotu. Pagal teisės aktų nuostatas, šis įtaisas nėra nei variklio, nei pakabos, nei vairavimo ar stabdžių sistemos dalis, todėl nėra privaloma jį keisti nauju. Be to, draudiko nuomone, kito analogiškų pagaminimo metų ir modelio automobilio sukabinimo įtaiso sumontavimas saugumo nepablogins, o pati detalė atitiks techninius aktyvios ir pasyvios saugos reikalavimus. Draudikas atkreipė dėmesį ir į tai, kad, pareiškėjo teigimu, „UAB „Autobroliai“ neteisingai sąmatoje numatė pakeisti judraus sukabinimo įtaisą nejudriu“. Draudiko nuomone, šiuo atveju remonto įmonė tik neteisingai nurodė transporto priemonės aprašymą, tačiau remonto sąmatą sudaręs asmuo šios dalies kainą įvedė rankiniu būdu, todėl nuostolio dydis buvo apskaičiuotas pagal „judraus modelio sukabinimo įtaiso“ kainą.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi taip pat nurodo, kad teisės aktuose nėra nustatyta, kad „Audatex“ programoje pateikti vidutiniai įkainiai yra visos rinkos vidutiniai įkainiai. Rinkoje yra veikiančių remonto įmonių, kurios nesinaudoja „Audatex“ programa. Taigi, pareiškėjo minimas tyrimas apima tik dalį rinkos. Be to, draudikas teigia, kad nepriklausomas turto vertintojas, nustatydamas automobilio remonto išlaidas, nesivadovavo CK 6.38 straipsnyje įtvirtintu sutarčių vykdymo ekonomiškumo principu, nes transporto priemonės remonto kainą nustatė pasirinkdamas ne ekonomiškiausią, o patį brangiausią transporto priemonės remonto variantą. Draudikas nurodo, kad nei Taisyklėse, nei kituose

teisės aktuose nėra įtvirtinto reikalavimo būtinąsias išlaidas apskaičiuoti išimtinai pagal originalių dalių ir (ar) detalių vertę, todėl darytina išvada, kad nuostolių apskaičiavimas vertinant keistinas neoriginalias dalis savaime nereiškia, kad taip apskaičiuotos draudimo išmokos neužteks būtinosioms išlaidoms padengti ir turtui suremontuoti.

Be to, draudikas teigė nesutinkantis atlyginti nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidų, o savo nesutikimą grindžia tuo, kad po pirminio apskaičiavimo iš pareiškėjo negavo jokios pretenzijos ar informacijos, kad į remonto sąmatą įtraukti ne visi matomi transporto priemonės sugadinimai. Taip pat pareiškėjas neieškojo konstruktyvaus sprendimo ir nebendradarbiaudamas kreipėsi į nepriklausomą ekspertą. Draudiko nuomone, būtent dėl to jam nekyla pareiga atlyginti pareiškėjo patirtų nepriklausomo turto vertintojo išlaidų. Taigi, draudikas mano tinkamai ir teisingai apskaičiavęs draudimo išmoką, todėl prašo atmesti pareiškėjo reikalavimus.

Pareiškėjas pateikė papildomus paaiškinimus, kuriose nurodė, kad atliekant transporto priemonės remontą galinis dangtis bus perdažytas, todėl ant jo esantys užrašai bet kokių atveju turės būti pakeisti, nes yra vienkartinio naudojimo. Pareiškėjo teigimu, remontas turi būti atliekamas laikantis nustatytos remonto technologijos, o ne konkrečiam servisui būdingos metodikos, todėl galinio buferio antdėklo ir galinio dangčio užrašų keitimas privalo būti įtrauktas į remonto sąmatą. Taip pat pareiškėjas pažymėjo, kad draudikas nepateikia įrodymų, kad keičiamas sukabinimo įtaisas nebuvo pažeistas ir nebuvo „mechaniškai remontuotas“, t. y. nepateikia įrodymų, kad keičiama dalis bus patikrinta, atitiks saugos reikalavimus ir bus tinkama naudoti. Pareiškėjas papildomai pažymėjo, kad atsiliepime draudikas pripažįsta, kad remonto įmonė UAB „Autobroliai“ neteisingai sudarė sąmatą, tačiau ignoravo šią aplinkybę ir neperskaičiavo apskaičiuotos draudimo išmokos.

Pareiškėjas taip pat nurodo, kad draudikas nepagrįstai remiasi CK 6.38 straipsnyje įtvirtintu ekonomiškumo principu, nes šiuo atveju automobilio atkūrimo darbai turi būti apskaičiuoti remiantis vidutinių darbų į kainiais. Be to, pareiškėjas pažymi, kad atkūrimo išlaidų skaičiavimas naudotomis dalimis, nenurodant dalies gamybos metų, būklės, naudojimo šaltinio, netūrėtų būti laikomas objektyviu ir tinkamu įrodymu, o draudiko apskaičiuotos būsimos remonto naudotomis dalimis išlaidos yra neobjektyvios ir preliminarios, tai neatitinka visiško nuostolių atlyginimo principo.

Įvertinęs pareiškėjo pateiktus papildomus paaiškinimus draudikas informavo, kad UAB „Autovisatos servisas“ darbuotojas, sudaręs transporto priemonės remonto sąmatą, patikslino, jog „perkant dangtį gamintojo užrašai yra parduodami kartu su dangčiu, kurie nusiima ir nepasižeidžia, todėl gali būti klijuojami tie patys užrašai.“ Atsižvelgdamas į tai, draudikas mano, kad ši remonto sąmata yra sudaryta teisingai, todėl draudikas ją vadovavosi pagrįstai.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios per 2018 m. spalio 26 d. eismo įvykį transporto priemonei „Dodge Grand Caravan“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas, ir reikalavimo atlyginti nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidas pagrįstumo.

1. Dėl draudiko nustatytos draudimo išmokos, atlyginančios per 2018 m. spalio 26 d. eismo įvykį transporto priemonei „Dodge Grand Caravan“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas, dydžio pagrįstumo

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, svarbu pažymėti, kad TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė: turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Taisyklių 13 punkte: nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar

išvadamis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (be PVM) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų, dažymo darbų, keičiamų dalių (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo) bei dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas per eismo įvykį patirtos žalos nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto Vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl turėtų būti vertinama atsižvelgiant į visų turimų – taigi, tiek draudiko, tiek ir pareiškėjo pateiktų – įrodymų visumą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, jog turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi didesnę įrodomąją galią nei kiti įrodymai ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau minėta, turto Vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, ji turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Pareiškėjas, remdamasis E. L. sudarytos Vertinimo ataskaitos duomenimis, prašo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią per įvykį transporto priemonei „Dodge Grand Caravan“ padarytų sugadinimų remonto išlaidas. Draudikas, siekdamas nugincyti Vertinimo ataskaitą, vadovaujasi remonto įmonių UAB „Autobroliai“, UAB „Dažyti verta“ ir UAB „Autovisatos servisas“ pateikta informacija apie transporto priemonės remonto kainą.

Kaip minėta, Vertinimo ataskaitoje nurodyta, kad transporto priemonės „Dodge Grand Caravan“ remonto kaina – 2 654,25 Eur (be PVM). Iš draudiko atlikto rinkos tyrimo matyti, kad UAB „Autobroliai“ nurodė, jog transporto priemonę suremontuotų už 1 570,59 Eur (be PVM); UAB „Dažyti verta“ nurodė, kad automobilis būtų suremontuotas už 2 133,44 Eur (be PVM), o UAB „Autovisatos servisas“ nurodė, kad automobilio remonto išlaidos sudarytų 1 279,40 Eur (be PVM).

Vertinant pareiškėjo reikalavimą draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitą, pažymėtina, kad, atsižvelgiant į transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarčių kompensacinę paskirtį ir nuostolių draudimo sutartyse, prie kurių priskiriamos minėtos sutartys, įgyvendinamą CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą, žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Draudiko pateiktos UAB „Autobroliai“, UAB „Dažyti verta“ ir UAB „Autovisatos servisas“ sudarytos transporto priemonės „Dodge Grand Caravan“ remonto sąmatos patvirtina, kad automobilio atkūrimo iki būklės, buvusios prieš 2018 m. spalio 26 d. įvykį, išlaidos nesiekia turto vertintojo nustatytų transporto priemonės remonto išlaidų. Tačiau pareiškėjas, remdamasis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, ginčija remonto įmonių sudarytose remonto sąmatose nurodytą automobilio atkūrimo išlaidų vidurkį ir nurodo, kad jis neatitinka Taisyklių 15 punkto nuostatų ir tikslios žalos nustatymo sąlygų (CK 6.251 straipsnis). Siekdamas nugincyti draudiko apskaičiuotą 1 661,14 Eur draudimo išmoką, pareiškėjas nurodo, kad, peržiūrėjęs autoservisų pateiktus pasiūlymus, pastebėjo, kad remonto sąmatos sudarytos į jas neįtraukus visų per eismo įvykį padarytų sugadinimų, o kai kuriems sugadinimams pašalinti numatyti darbai, neatitinkantys remonto technologijos, todėl pareiškėjas nesutinka su draudiko išmokėta draudimo išmoka.

1.1. *Dėl transporto priemonės remonto naudotomis dalimis pagrįstumo*

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko priimtu sprendimu, nurodo, kad draudikas nepagrįstai, apskaičiuodamas draudimo išmoką, vadovaujasi remonto įmonių sudarytomis sąmatomis, kuriose yra nurodytos panaudotos dalys, nors sąmatose nėra nurodytas jų nusidėvėjimo laipsnis, būklė ir pan. Pareiškėjo teigimu, draudikas elgiasi nesąžiningai ir pareiškėjo automobilis nebus atkurtas į iki eismo įvykio buvusią padėtį. Iš Lietuvos bankui pateiktų įrodymų matyti, kad draudikas keičiamų automobilio detalių įsigijimo išlaidas nustatė pagal dėvėtų ar neoriginalių automobilio detalių kainas. Remiantis Taisyklių 15 punktu, reglamentuojančiu keičiamų dalių vertės nustatymo sąlygas, į automobilio nuvertėjimą dėl eksploatavimo atsižvelgti būtina, nes žalos atlyginimu siekiama sugadinto turto vertę atkurti iki tos, kuri buvo prieš teisės pažeidimą. Dėl to turi būti atlyginama ne visa naujų keičiamų detalių vertė, o jos dalis, nes buvo sugadintos ne naujos detalės, o jau atitinkamai nusidėvėjusios (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato 2000 m. birželio 16 d. nutarimu Nr. 27 patvirtinta Teismų praktikos taikant įstatymus dėl atlygintinos turtinės žalos, padarytos eismo įvykio metu, apibendrinimo apžvalga). Automobilio detalių keitimo išlaidų skaičiavimas pagal nusidėvėjusių automobilio detalių kainas atitinka transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties, kaip nuostolių draudimo sutarties (Draudimo įstatymo 91 straipsnio 4 dalis), kompensacinę paskirtį, neleidžiančią nukentėjusiam trečiajam asmeniui gauti didesnę draudimo išmoką, negu faktiškai jo patirti nuostoliai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. balandžio 23 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-229/2014). Atsižvelgiant į draudimo sutarties, kurios pagrindu buvo apskaičiuotas nuostolio dydis, kompensacinę paskirtį ir į tai, kad automobilio detalių keitimo išlaidų skaičiavimas pagal dėvėtų detalių kainas neprieštarauja Taisyklių 15 punkte įtvirtintoms keičiamų dalių vertės nustatymo sąlygoms, nėra pagrindo draudiko taikytų keičiamų detalių atkūrimo išlaidų skaičiavimo principų laikyti nepagrįstais ir jais nesivadovauti.

1.2. *Dėl sukabinimo įtaiso keitimo pagrįstumo*

Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad sukabinimo įtaisą būtina pakeisti nauju, o ne naudotu, nes transporto priemonės sukabinimo įtaisui keliami ypatingi saugumo reikalavimai. Be to, pareiškėjas nurodė, kad UAB „Autobroliai“ nepagrįstai sukabinimo įtaisą numatė keisti „nejudraus modelio“ įtaisu, nors jo transporto priemonėje buvo sumontuotas „judraus modelio“ sukabinimo įtaisas. Draudikas nesutiko su pareiškėjo nurodytais argumentais, todėl paaiškino, kad sukabinimo įtaisas nėra nei variklio, nei pakabos, nei vairavimo ar stabdžių sistemos dalis, todėl jo keisti nauju nėra privaloma. Be to, draudiko teigimu, į UAB „Autobroliai“ sąmatą, t. y. transporto priemonės aprašymą, yra be pagrindo įtrauktas „nejudraus modelio“ sukabinimo įtaisas, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad remonto sąmatą sudaręs asmuo šios dalies kainą įvedė rankiniu būdu, todėl yra nurodyta „judraus modelio“ sukabinimo įtaiso kaina.

Vertinant tai, ar draudikui kyla pareiga atlyginti pareiškėjo dėl 2018 m. spalio 26 d. įvykusio eismo įvykio patirtą žalą pagal pareiškėjo pateiktą Vertinimo ataskaitą, svarbu tai, kad Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje yra nustatyta, kad draudikas privalo tirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas. TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. Nr. 101 patvirtintos Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos (toliau – Instrukcija) 50 punkte nustatyta, kad variklio, pakabų, vairavimo ir stabdžių sistemų, transmisijos apgadintos detalės keičiamos naujomis, išskyrus kai kurias, neturinčias įtakos jų patikimumui ir eismo saugumui. Instrukcijos 51 straipsnyje nustatyta, kad, vertindamas apgadinimus elementų, turinčių tiesioginės įtakos eismo saugumui, transporto priemonių vertintojas privalo įvertinti papildomus darbus ir atsarginių dalių poreikį, būtiną transporto priemonės konstrukcinei saugai užtikrinti.

Lietuvos banko vertinimu, transporto priemonės sukabinimo įtaisas nėra priskiriamas prie variklio, pakabos, vairavimo ar stabdžių sistemos, todėl, atsižvelgiant į teisės aktuose įtvirtintas sugadintų dalių remonto ir keitimo bei žalos nustatymo taisykles, darytina išvada, kad draudikas turi teisę per eismo įvykį sugadintą sukabinimo įtaisą pakeisti analogišku

naudotu. Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjas nei Lietuvos bankui, nei draudikui nepateikė jokių objektyvių duomenų, kurie pagrįstų, kad šiam įtaisui yra keliami ypatingi saugumo reikalavimai, kurių pagrindu privaloma minėtą įtaisą pakeisti nauju, o ne naudotu. Be to, nors pareiškėjas nurodo, kad į UAB „Autobroliai“ sudarytą remonto sąmatą nepagrįstai įtrauktas „nejudraus tipo“ sukabinimo įtaisas, tačiau tiek UAB „Autobroliai“, tiek kitose draudiko pateiktose remonto sąmatose, tiek Vertinimo ataskaitoje yra numatyta keisti analogišką detalę, t. y. visose remonto sąmatose sutampa tiek keičiamos dalies numeris, tiek dalies pavadinimas. Darytina išvada, kad pareiškėjas nepagrįstai teigia, kad į UAB „Autovisatos servisas“ remonto sąmatą yra įtrauktas „nejudraus tipo“ naudotas sukabinimo įtaisas ir dėl to pareiškėjo automobilis nebus atkurtas į iki eismo įvykio buvusią padėtį. Taigi, įvertinus pirmiau išdėstytas aplinkybes, atsižvelgiant į visiško nuostolių atlyginimo principą (CK 6.251 straipsnis) ir reikalavimą prievolės vykdyti tinkamai ir sąžiningai (CK 6.38 straipsnio 1 dalis), darytina išvada, kad draudikas pagrįstai, vadovaudamasis transporto priemonės remonto sąmatomis, nustatė per eismo įvykį sugadinto sukabinimo įtaiso keitimą naudotu „judraus tipo“ įtaisu.

1.3. Dėl remonto sąmatose nurodomų darbų įkainių pagrįstumo

Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką teigia, kad Vertinimo ataskaitoje nurodyti remonto darbų įkainiai nustatyti atsižvelgiant į UAB „Audatex Baltics“ atliktą Lietuvoje veikiančių remonto įmonių taikomų remonto įkainių analizę. Pareiškėjo teigimu, šie įkainiai laikytini objektyviais, tiksliais ir atitinkančiais teisės aktuose įtvirtintą vidutinių darbų įkainių sąvoką.

TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje yra nustatyta, kad atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjas nei draudikui, nei Lietuvos bankui nėra pateikęs jokių objektyvių duomenų, pagrindžiančių UAB „Audatex Baltics“ atliktą tyrimą ir gautus rezultatus, nebuvo pateikta informacijos, patvirtinančios, kad toks tyrimas realiai buvo atliktas, kokios remonto įmonės buvo apklaustos ir kokie duomenys buvo vertinami. Objektyviais įrodymais nepagrįsti pareiškėjo paaiškinimai dėl rinkoje vyraujančių vidutinių rinkos kainų negali paneigti realiai rinkoje veikiančių autorizuotų remonto įmonių nurodytų kainų. Kadangi Lietuvos bankui nebuvo pateikta transporto priemonės remonto sąmatose nurodytus remonto įkainius paneigiančių objektyvių įrodymų, darytina išvada, kad draudiko pateiktos remonto sąmatos nesudaro pagrindo abejoti nustatytais remonto darbų įkainiais.

1.4. Dėl UAB „Autovisatos servisas“ sudarytos remonto sąmatos pagrįstumo

Vertinant pateiktus duomenis, svarbu ir tai, kad pareiškėjas, nesutikdamas su apskaičiuotu nuostolio dydžiu, nurodo, kad draudikas nepagrįstai vadovavosi UAB „Autovisatos servisas“ sudaryta automobilio remonto sąmata, nes į ją nėra įtrauktos galinio buferio antdėklo ir galinio dangčio užrašų keitimo išlaidos.

Taisyklių 13 punkte nustatyta, kad nukentėjusio trečiojo asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar Biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar Biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus.

UAB „Autovisatos servisas“ sudarė transporto priemonės remonto sąmatą, kurioje yra nustatyta, jog automobilis bus remontuojamas naudotomis dalimis. Nors transporto priemonės remonto sąmatoje nėra nurodytos konkrečios galinio buferio antdėklo arba galinio dangčio užrašų keitimo kainos, tačiau tiek iš remonto sąmatose nurodytų duomenų, tiek iš UAB „Autovisatos servisas“ darbuotojo el. laiško matyti, kad autoservisas, sudarydamas transporto priemonės remonto sąmatą, nustatė, kad remontui bus naudojamas naudotas galinis buferis ir galinis dangtis, kurie yra parduodami su visais priedais, t. y. autoservisas įsipareigojo nupirkti automobilio galinį buferį su antdėklu ir galinį dangtį su užrašais. Taip pat UAB „Autovisatos servisas“ darbuotojas paaiškino, kad yra techninė galimybė galinio dangčio

užrašus nuimti ir užklijuoti jau ant perdažytos detalės. Taigi, nors į transporto priemonės remonto sąmatą UAB „Autovisatos servisas“ neįtraukė galinio buferio antdėklo ir galinio dangčio užrašų keitimo kainų, tačiau jos yra įskaičiuotas į perkamų naudotų detalių kainas (galinio buferio ir galinio dangčio), o tai suponuoja išvadą, kad į remonto sąmatą įtrauktos visos pareiškėjo nurodytos dalys. Be to, pažymėtina ir tai, kad pareiškėjas nei draudikui, nei Lietuvos bankui nepateikė jokių objektyvių duomenų, kurių pagrindų būtų galima nustatyti, kad techniškai nėra galimybės atkurti transporto priemonės į iki eismo įvykio buvusią padėtį naudojant naudotą galinį buferį su jau uždėtu antdėklu arba naudojant naudotą galinį dangtį su užrašais. Atsižvelgiant į tai, galima daryti išvadą, kad draudikas, apskaičiuodamas pareiškėjo patirtus nuostolius, pagrįstai vadovavosi UAB „Autovisatos servisas“ sudaryta sąmata, nes į ją buvo įtrauktos visos per eismo įvykį apgadintos dalys.

Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, patvirtinančių, kad draudiko pareiškėjui nurodytos 1 661,14 Eur transporto priemonės „Dodge Grand Caravan“ atkūrimo išlaidos ir remonto įmonių nustatytos automobilio remonto išlaidos buvo apskaičiuotos nesivadovaujant Taisyklių 15 punkto nuostatomis. Draudiko ir remonto įmonių skaičiavimai buvo atlikti vadovaujantis Instrukcijos 14 punktu, jame įtvirtintas transporto priemonių atkūrimo sąnaudų nustatymo principas iš esmės atitinka Taisyklių 15 punkto nuostatas dėl būtinų remonto išlaidų atlyginimo ir apskaičiavimo, taikant vidutinius remonto darbų įkainius, atitinkančius technologijos lygį. Atkreiptinas dėmesys, kad draudiko nustatytas nuostolio dydis buvo pagrįstas objektyviais įrodymais (remonto įmonių sudarytomis transporto priemonės remonto sąmatomis), patvirtinančiais, kad už draudiko apskaičiuotą draudimo išmoką pareiškėjo automobilis būtų visiškai atkurtas į iki 2018 m. spalio 26 d. eismo įvykio buvusią padėtį. Be to, pažymėtina, kad draudiko nustatytos 1 661,14 Eur transporto priemonės „Dodge Grand Caravan“ remonto išlaidos buvo pakoreguotos pagal remonto įmonių nustatytą automobilio remonto išlaidų vidurkį. Atsižvelgiant į CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą ir vadovaujantis CK 6.38 straipsnio 3 dalyje nustatytu prievolių vykdymo ekonomiškiausiu būdu reikalavimu, darytina išvada, kad draudiko apskaičiuotas žalos dydis atitinka teisės aktuose įtvirtintas tikslios žalos nustatymo taisykles.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai suteikia pagrindą konstatuoti, kad draudiko sprendimas draudimo išmoką apskaičiuoti pagal remonto įmonių nustatytą automobilio remonto išlaidų vidurkį atitinka tikslios žalos dydžio nustatymo taisykles, nėra pagrindo pareiškėjo reikalavimo draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Vertinimo ataskaitos duomenis pripažinti pagrįstu.

Konstatuotų aplinkybių kontekste taip pat svarbu pažymėti ir tai, kad nesivadovavimas nepriklausomo turto vertintojo sudaryta Vertinimo ataskaita nereiškia, kad draudikas, pareiškėjui pateikęs įrodymus, patvirtinančius, kad už išmokėtą draudimo išmoką nebuvo galima atkurti jam priklausančios transporto priemonės į iki 2018 m. spalio 26 d. eismo įvykio buvusią būklę, neturėtų atlyginti ir pareiškėjo nuostolių, viršijančių išmokėtą draudimo išmoką.

2. Dėl nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidų atlyginimo

Pareiškėjas Lietuvos banko taip pat prašė rekomenduoti draudikui pareiškėjui atlyginti 120 Eur turto vertintojo samdymo išlaidų, kurias patvirtina pateikta sąskaitos faktūros kopija.

Vadovaujantis CK 6.38 straipsnyje įtvirtintais prievolių vykdymo principais, prievolės turi būti vykdomos sąžiningai, tinkamai ir nustatytais terminais pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nurodymų nėra, – vadovaujantis protingumo kriterijais. Jeigu vienai iš šalių prievolės vykdymas kartu yra ir profesinė veikla, ši šalis turi vykdyti prievolę taip pat pagal tai profesinei veiklai taikomus reikalavimus. Kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperuotis).

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę pasamdyti turto vertintoją, kad jis nustatytų turtui padarytos žalos dydį, jeigu draudiko įgaliotas asmuo neatvyko apžiūrėti sugadinto turto per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą. Tokiu atveju atsakingas draudikas privalo atlyginti protingumo kriterijus atitinkančias nukentėjusio trečiojo asmens turėtas turto vertintojo samdymo išlaidas. Toje pačioje TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje taip pat nurodyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo. Draudikas teigia tinkamai įvykdęs pareigą apžiūrėti turtą, todėl pagal specialiajame įstatyme įtvirtintą reglamentavimą neturi prievolės atlyginti nepriklausomo

turto vertintojo samdymo išlaidų.

Lietuvos bankas sutinka, kad įprastai, jeigu asmuo nusprendžia pasinaudoti TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta teise savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo, draudikas neturi pareigos atlyginti dėl to patirtų išlaidų. Vis dėlto, vadovaujantis minėtais prievolių vykdymo principais, Lietuvos banko nuomone, TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalies nuostatos nereiškia, kad draudiko pareiga atlyginti nepriklausomo turto vertintojo samdymo išlaidas gali kilti besąlygiškai tik vieninteliu atveju – per nustatytą terminą neapžiūrėjus sugadinto turto. Toks TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalies nuostatų aiškinimas, koku vadovaujasi draudikas, tam tikrais atvejais sudarytų sąlygas iškreipti transporto priemonių civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sistemos funkcionavimo pagrindus ir principus: galėtų susidaryti situacija, kai TPVCAPDĮ numatyta nukentėjusio trečiojo asmens teisė savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo virstų esmine teisingo nuostolio nustatymo sąlyga ir iš esmės eliminuotų draudiko atsakomybę dėl tinkamo savo prievolių vykdymo. Todėl Lietuvos bankas mano, kad nepriklausomo vertintojo samdymo išlaidos nukentėjusiam trečiajam asmeniui turi būti atlygintos tuomet, jei jas nukentėjęs asmuo patiria įrodinėdamas žalos dydį, o draudikas, vadovaudamasis pateiktomis ekspertų išvadomis, perskaičiuoja draudimo išmoką, taigi, pripažįsta, kad iš pradžių ją buvo apskaičiavęs neteisingai.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas. Tai reiškia, kad įstatyme būtent draudikui numatyta prievolė nustatyti padarytą žalą. Kaip jau minėta, apskaičiuodamas draudimo išmoką, draudikas turi laikytis CK 6.251 straipsnyje įtvirtinto visiško nuostolių atlyginimo principo ir užtikrinti, kad nukentėjusiam asmeniui žala būtų atlyginta teisingai. Todėl draudikas, profesionalus finansų rinkos dalyvis, savo prievolės turi vykdyti pagal profesinei veiklai taikomus reikalavimus ir administruodamas žalą nustatyti teisingą nuostolio dydį. Lietuvos banko nuomone, tai, kad nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę savo iniciatyva ir savo lėšomis papildomai kreiptis į ekspertus dėl padarytos žalos dydžio nustatymo, neturi jokios įtakos minėtai draudiko pareigai, t. y. neateidžia draudiko nuo pareigos administruojant žalą nustatyti teisingą nuostolio dydį.

Atsiliepime draudikas teigia vykdęs įstatymų nustatytus reikalavimus, todėl pareiškėjui nebuvo kilusi būtinybė kreiptis į nepriklausomą turto vertintoją. Vis dėlto iš ginčo šalių pateiktų duomenų matyti, kad draudikas po eismo įvykio sudarė sąmatą, kurioje nustatė, kad pareiškėjo nuostoliai dėl transporto priemonės apgadinimų siekia 910,11 Eur (be PVM). Draudikas neneigia, kad pareiškėjas buvo informuotas apie tokią apskaičiuotą nuostolių sumą. Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko skaičiavimu, kreipėsi į turto vertintoją ir pateikė draudikui Vertinimo ataskaitą. Pažymėtina, kad galutinis draudiko apskaičiuotas nuostolio dydis – 1 661,14 Eur, yra daug didesnis, palyginti su pirmu skaičiavimu. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad pirminio draudimo išmokos dydžio perskaičiavimas yra susijęs būtent su teisingu nuostolio atlyginimu, kai pareiškėjas, nesutikęs su pirminiu skaičiavimu, pateikė draudikui Vertinimo ataskaitą ir tik tuomet draudikas kreipėsi į 3 servisus ir mokėtiną draudimo išmoką apskaičiavo vadovaudamasis iš pateiktų remonto sąmatų išvestu vidurkiu. Kadangi šiuo atveju nuostolio dydžio perskaičiavimas nebuvo susijęs su, pavyzdžiui, naujai paašikėjusiais automobilio sugadinimais ar kitomis aplinkybėmis, kurių draudikas objektyviai būtų negalėjęs įvertinti atlikdamas pirminį skaičiavimą, darytina išvada, kad atsižvelgęs į Vertinimo ataskaitą ir perskaičiavęs draudimo išmoką draudikas pripažino, kad pirminis nuostolio skaičiavimas nebuvo teisingas.

Kaip minėta, pareiškėjas su draudiko apskaičiuota suma nesutiko ir kreipėsi į turto vertintoją. Tačiau byloje nėra duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėjas prieš tai būtų pateikęs draudikui pretenziją dėl galimai neteisingai nustatyto nuostolių dydžio. Todėl negalima teigti, kad pareiškėjas, kilus ginčui dėl nuostolių dydžio, būtų pakankamai bendradarbiavęs su draudiku arba tiesiogiai su draudiku sprendęs ginčą dėl nuostolių dydžio (t. y. pareiškėjas netinkamai vykdė bendradarbiavimo pareigą). Kita vertus, vertinant aplinkybę, kad draudikas, gavęs Vertinimo ataskaitą, pakartotinai apskaičiavo pareiškėjo patirtus nuostolius ir pareiškėjui pasiūlė išmokėti 1 661,14 Eur draudimo išmoką, darytina išvada, kad pirminėje sąmatoje apskaičiuota suma iš esmės neatitiko TPVCAPDĮ ir Taisyklių reikalavimų ir nebuvo pakankama, siekiant atkurti pareiškėjo transporto priemonę į iki eismo įvykio buvusią būklę, ir būtent Vertinimo ataskaita turėjo esminės įtakos, kad nuostoliai būtų perskaičiuoti. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, remiantis protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principais bei siekiant užtikrinti šalių teisių ir teisėtą interesų pusiausvyrą, darytina išvada,

kad draudikas turi atlyginti pusę (60 Eur) pareiškėjo patirtų turto vertintojo samdymo išlaidų.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.2 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Iš dalies tenkinti pareiškėjo K. J. reikalavimus ir rekomenduoti AAS „BTA Baltic Insurance Company“ atlyginti pareiškėjui 60 Eur turto vertintojo E. L. samdymo išlaidų.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytų rekomendacijų įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtų rekomendacijų, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius